

Warszawa, 4 maja 2026 r.
KL/306/83/KJ/2026

Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pracami legislacyjnymi nad projektem ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących (UD265), Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko wraz z zawartą w nim analizą.

Z poważaniem

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu: Stanowisko do projektu ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących.

member of

BUSINESSatOECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. PROJEKTU USTAWY O BIEGŁYCH SĄDOWYCH ORAZ INSTYTUCJACH OPINIUJĄCYCH, DALEJ OKREŚLANEGO JAKO „PROJEKT”

Na wstępie należy jednoznacznie pozytywnie ocenić sam fakt podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do kompleksowego uregulowania statusu biegłych sądowych. Obecny stan prawny nie odpowiada skali oraz złożoności współczesnych postępowań, w szczególności w sprawach wymagających zaawansowanej wiedzy specjalistycznej. Inicjatywę tę należy postrzegać jako istotny krok w kierunku uporządkowania systemu, zwiększenia jego przejrzystości oraz wzmocnienia standardów jakości. Sam kierunek polegający na ustawowym uregulowaniu tej materii zasługuje na aprobatę, niezależnie od tego, że proponowane rozwiązania mogą wywoływać zróżnicowane oceny w środowiskach praktyków.

Warto tym samym podkreślić, że system opiniowania sądowego obejmuje specjalistów reprezentujących bardzo szerokie i zróżnicowane dziedziny wiedzy, co rodzi pytania o adekwatność niektórych rozwiązań o charakterze centralnym i jednolitym. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma zapewnienie, aby projektowane mechanizmy nie tylko porządkowały system formalnie, lecz przede wszystkim przyczyniały się do rzeczywistego zwiększenia dostępności ekspertów oraz jakości sporządzanych opinii.

Założenia dotyczące roli centralnej certyfikacji

- I. Projekt opiera się na założeniu, że wprowadzenie jednolitego, centralnego systemu certyfikacji stanowi kluczowy mechanizm poprawy jakości opinii biegłych. Założenie to wymaga jednak doprecyzowania w kontekście praktyki funkcjonowania systemu. System opiniowania obejmuje specjalistów z bardzo szerokiego i zróżnicowanego spektrum dziedzin, co rodzi wątpliwości, czy jeden, scentralizowany mechanizm będzie w stanie zapewnić adekwatną, merytoryczną ocenę kompetencji we wszystkich obszarach.
- II. W konsekwencji istnieje ryzyko, że proponowany proces certyfikacji będzie miał w ostateczności charakter formalny, oparty na spełnieniu określonych wymogów proceduralnych, bez pełnego przełożenia na jakość sporządzanych opinii. W tym kontekście zasadne jest rozważenie, czy projektowany model nie wymaga uzupełnienia o rozwiązania lepiej odzwierciedlające specyfikę poszczególnych dziedzin oraz praktyczne uwarunkowania wykonywania funkcji biegłego.

- III. W związku z powyższym sygnalizujemy, że proponowane rozwiązanie może prowadzić do ograniczenia elastyczności w doborze ekspertów adekwatnych do specyfiki konkretnej sprawy. Istnieje ryzyko, że wprowadzenie scentralizowanego systemu certyfikacji utrudni dostęp do wykonywania funkcji biegłego, w szczególności dla specjalistów aktywnych poza systemem, a także ograniczy liczbę dostępnych ekspertów, co może negatywnie wpłynąć na konkurencyjność oraz sprawność postępowań. W dłuższej perspektywie może to skutkować powstaniem bardziej zamkniętego modelu funkcjonowania środowiska biegłych, co nie sprzyja zwiększaniu dostępności wysokiej klasy ekspertów.
- IV. W tym kontekście projekt wymaga pogłębionej oceny pod kątem organizacyjnej wykonalności projektowanego modelu certyfikacji oraz jego wpływu na dostępność biegłych. Z OSR wynika, że system certyfikacji ma objąć ok. 13 tys. dotychczasowych biegłych sądowych, przy założeniu wpływu ok. 2,6 tys. wniosków rocznie, oraz ok. 1 tys. instytucji opiniujących, których wnioski również mają być rozpoznawane w ramach nowego modelu. Jednocześnie OSR zakłada wydawanie ok. 150 opinii rocznie przez Zespoły Oceniające, co wskazuje, że część procedur będzie wymagała dodatkowego zaangażowania specjalistów. Przy takiej skali konieczne jest zapewnienie, aby nowe wymogi certyfikacyjne, organizacyjne i dokumentacyjne nie prowadziły do powstania zatorów w procedurach certyfikacyjnych oraz nie ograniczały dostępności ekspertów, w szczególności w specjalnościach w których występuje ich niedobór.

Znaczenie warunków ekonomicznych wykonywania funkcji biegłego

- I. Podzielając kierunek projektowanych rozwiązań zmierzających do doprecyzowania zasad wynagradzania biegłych oraz uporządkowania kwestii związanych z rozliczaniem opinii, warto zwrócić uwagę na znaczenie zapewnienia odpowiedniego poziomu przejrzystości i weryfikowalności tych rozliczeń. Mając na uwadze praktykę funkcjonowania obecnych regulacji, zasadne wydaje się dalsze wzmocnienie instrumentów pozwalających na ocenę adekwatności wykazywanego nakładu pracy do rzeczywistego zakresu wykonanych czynności. Kwestia ta ma szczególne znaczenie z perspektywy stron postępowania, które ostatecznie ponoszą koszty sporządzanych opinii.
- II. Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że skuteczność projektowanych rozwiązań będzie w istotnym stopniu uzależniona od warunków ekonomicznych wykonywania funkcji biegłego. Bez zapewnienia odpowiedniego poziomu wynagrodzeń oraz sprawnych mechanizmów ich rozliczania trudno oczekiwać zwiększenia dostępności wysokiej klasy ekspertów, w szczególności w dziedzinach wymagających specjalistycznej wiedzy

member of

BUSINESS@OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

i znacznego nakładu pracy. W tym kontekście poziom wynagrodzeń oraz efektywność procesu rozliczeń stanowią jeden z kluczowych czynników wpływających na zainteresowanie pełnieniem funkcji biegłego oraz na stabilność całego systemu opiniowania.

Artykuł 278¹ ustawy z dnia 17 lipca 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

„Sąd może dopuścić dowód z opinii sporządzonej na zlecenie organu władzy publicznej w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę.”

- I. Wprowadzenie Krajowego Rejestru Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących należy ocenić pozytywnie jako rozwiązanie sprzyjające porządkowaniu informacji o biegłych oraz zwiększeniu efektywności systemu opiniowania. Gromadzenie danych dotyczących opinii, w tym informacji o ich przydatności oraz terminowości sporządzenia, może w istotny sposób wspierać zarówno organy prowadzące postępowania, jak i ogólną sprawność procesu dowodowego. W tym kontekście nie można wykluczyć, że rozwój tego typu rozwiązań będzie w praktyce sprzyjał również szerszemu wykorzystywaniu opinii sporządzonych w innych postępowaniach.
- II. Stanowi to ważny krok w kierunku systemu, który uwzględnia rzeczywistą działalność biegłego, a nie tylko jego formalny wpis do rejestru. Jednocześnie, z punktu widzenia praktyki procesowej, warto rozważyć uzupełnienie tych informacji o dodatkowy element: **wykaz kategorii dokumentów, akt lub innych materiałów źródłowych, które stanowiły podstawę sporządzenia opinii.** Nie chodzi przy tym o publiczne udostępnianie treści tych dokumentów, **lecz o odnotowanie w Rejestrze, na jakim materiale biegły oparł swoje wnioski.**
- III. Takie rozwiązanie miałoby szczególne znaczenie w sytuacjach, w których opinia sporządzona w jednym postępowaniu mogłaby być następnie wykorzystywana w innym postępowaniu. **W takim przypadku sama informacja o istnieniu opinii oraz jej ocenie może być niewystarczająca, jeżeli sąd i strony nie mają jasności, jaki materiał dowodowy był podstawą jej sporządzenia.** Opinia biegłego nie funkcjonuje bowiem w próżni — jej wartość zależy od kompletności, aktualności i relewantności materiału źródłowego.
- IV. Wprowadzenie do Rejestru informacji o zakresie materiału wykorzystanego przy sporządzeniu opinii pozwoliłoby sądowi lepiej ocenić, czy dana opinia może być przydatna w innej sprawie, a stronom umożliwiłoby bardziej realną ocenę, czy zachodzą podstawy

do zgłoszenia zastrzeżeń, żądania wyjaśnień, opinii uzupełniającej albo powołania innego biegłego. Byłoby to rozwiązanie wspierające ekonomię procesową, ale jednocześnie zabezpieczające zasadę rzetelnego procesu i możliwość skutecznej weryfikacji dowodu z opinii biegłego.

Konfederacja Lewiatan, KL/306/83/KJ/2026

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy